

2002-10-17

Miljödepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande

Naturvårdsverkets rapport 5225 På väg mot miljöanpassade produkter M2002/2455/Kn

Skogsindustrierna har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter på ovan rubricerad rapport. Vi ställer oss bakom de synpunkter som inlämnats från Svenskt Näringsliv men vill tillägga följande:

Sedan flera år tillbaka drivs miljöarbetet inom skogsindustrin utifrån ett helhetsperspektiv. Arbetet baseras på ett livscykelänkande som omfattar många aktörer och som alltmer sätter produkter i fokus. Målet med detta arbete är att minska den totala miljöpåverkan från utvinning av råvara till återvinning.

Arbetsättet bygger på ett antal verktyg, av vilka flera har föreslagits i EU-Kommissionens Grönbok om IPP. Basen är miljöledningssystem som, kombinerat med verktyg på produktområdet t ex livscykelanalys, miljödeklarationer och annan produktinformation, på frivillig väg införts i syfte att effektivisera miljöarbetet. Drivkraften för miljöarbetet var till en början lagstiftning men marknadskrafterna har successivt fått en allt större roll. I dagsläget är ca 90 % av producerad massa och papper i Sverige tillverkad vid anläggningar som har ett certifierat miljöledningssystem. En stor öppenhet gentemot omvärlden kommer till uttryck i form av årliga miljöredovisningar. Miljöredovisningar ges ut från i stort sett alla svenska skogsindustrieföretag.

Helhetsperspektivet omfattar inte bara miljöaspekter – hänsyn måste också tas till de två andra dimensionerna i strategin för en hållbar utveckling. Ett sådant synsätt finns alltid i industrins överväganden vid införande av miljöförbättrande åtgärder.

Arbetsättet beskrivs i en skrift, ”Detta är IPP! Ett exempel på ett framgångsrikt miljöarbete inom förpackningskedjan”, som producerats av TetraPak, Stora Enso och Skogsindustrierna. I skriften, som skickats till Miljödepartementet och Naturvårdsverket i slutet av augusti 2002, finns konkreta exempel från en förpackningskedja – från råvara i skogen till återvinning av en mjölkförpackning.

Vi vill framföra några specifika synpunkter på de förslag som läggs fram i Naturvårdsverkets rapport:

Omfattning av IPP

IPP ska enligt rådsslutsatserna ge ett värdefullt bidrag till tre dimensioner – miljö, ekonomi och sociala faktorer. Det innebär att produktpolitiken även ska omfatta en ekonomisk aspekt. Detta kommer inte alls till uttryck i skrivningen om hållbar produktion i rapporten. Från nationell synpunkt är det av stor vikt att värna om industrins konkurrenskraft och ta hänsyn till en växande ekonomi.

Ökad aktörssamverkan

Att utnyttja marknadskrafterna för att främja miljöanpassade produkter är rätt väg att gå. Marknaden i kombination med införandet av ledningssystem spelar en väsentlig roll i ett framgångsrikt miljöarbete.

Ökad integrering av politikområden

Transporter är en viktig länk mellan våra produktionsenheter och marknaden. I takt med en växande ekonomi måste transporterna tillåtas öka. Inom miljöledningssystemen ställs krav på leverantörer och transportörer så att utvecklingen går mot allt mer miljöanpassade transporter.

Styrmedel och verktyg

Att lagstiftningsvägen införa krav på produktutformning är vi starka motståndare till. Företagen har själva den bästa kompetensen vad gäller miljöaspekter på sina produkter. I tillståndsprovningen enligt Miljöbalken ingår redan en helhetssyn på verksamheten. Att inkludera moment i lagstiftningen, som innebär styrning av produktutveckling är därför olämpligt. En sådan åtgärd skulle påverka konkurrenskraften, låsa fast produktionsteknik och inte ge möjligheter till en dynamisk utveckling.

Internalisering av kostnader

På energi- och klimatområdet pågår ett antal olika utredningar avseende beskattning och effektivisering av energianvändningen (långsiktiga avtal, elcertifikat, energiskatter, utsläppshandel m m) inom industrin. Dessa måste samordnas så att inte flera styrsystem tillämpas och därmed ger orimliga kostnader.

Skatt på råvara

Skogsindustrierna noterar att det föreslås en utredning för att utvärdera ett eventuellt införande av skatt på råvaror. Vi behandlar här frågan utifrån att en sådan skatt skulle gälla den vedråvara som används i skogsindustrin.

I utredningen klargörs inte vilket det främsta motivet för att införa skatten skulle vara; det talas om att

1. minska miljöbelastningen i samband med resursuttag.
2. skatt skulle bidra till minskad energi- och materialanvändning.

Varken nationalekonomiskt eller företagsekonomiskt kan det ligga i Sveriges intresse att minska produktionen av skogsprodukter. Det finns en växande marknad för trä och papper och svensk skogsindustri kan utvecklas för att ta del av denna växande marknad under

förutsättning att industrins konkurrenskraft inte urholkas. En skatt skulle öka ett redan högt kostnadsläge.

Inte heller ur miljösynpunkt kan det ligga i Sveriges intresse att minska produktionen av skogsprodukter. Skogen ger en förnyelsebar råvara, och produkterna är återvinningsbara för nytt material eller energi. Hela det skogliga och skogsindustriella resurssystemet är en viktig del av klimatsystemet genom sin förmåga att absorbera koldioxid från atmosfären och lagra in den under längre eller kortare tid i skog eller skogsprodukter. Ju mer skogarna växer och ju mer produkter från skogen vi använder desto bättre är det för klimatet. Skogen och skogsindustrin kan därför vara en del av lösningen på klimatfrågan.

För skogsindustrin i Sverige är det på lång sikt en överlevnadsfråga att skogarna sköts så att de uthålligt kan bidra med råvara i en utsträckning som tillåter utbyggnad av skogsindustrin i Sverige. Skogspolitiken säkerställer att svensk skog brukas för uthållig produktion samtidigt som biologisk mångfald och andra miljö- och sociala värden bevaras. Ansvaret för detta ligger på skogsägarna – enskilda, bolag, stat m.fl. Det finns alltså redan styrmedel som reglerar skogsbruket och utöver dessa har frivilliga certifieringar för uthålligt skogsbruk införts. Samtliga skogsägande bolag har idag certifierat sin skog och även inom den privatägda skogen ökar certifieringen.

Skogsindustrin bidrar till uthållig utveckling genom

- sitt betydande exportvärde, till stor del baserat på inhemska insatsvaror
- skogsbruk som tillhandahåller miljö- och rekreativvärden utöver råvara till industrin
- sysselsättning utanför storstadsområdena, bl.a. i glesbygdsområden

Någon anledning att minska användningen av en förnybar råvara kan därför knappast föreligga. Det är också värt att nämna att en effektiv skogsskötsel förutsätter en avnämning av skogens produkter.

Gemensamma internationella regler

Slutligen vill vi peka på behovet av gemensamma internationella regler. Sverige kan inte ensamt ställa produktkrav utan att ta hänsyn till vilka krav som ställs i övriga Europa.

Skogsindustrierna 2002-10-17

Karl-Ewert Lidman

Ingrid Haglind